

VERENIGING VOOR BOS IN VLAANDEREN

CHARTER WERKGROEP TROPISCH BOS

De Vereniging voor Bos in Vlaanderen (VBV) is gekant tegen elke vorm van ontbossing en zet zich in voor de ontwikkeling van volwaardige bosesystemen door middel van een duurzaam bosbeheer.

Hoewel de aandacht van de VBV zich vooral op Vlaanderen richt, betekent dit geenszins dat ontbossing en bosdegradatie elders in de wereld voor de vereniging van minder belang zouden zijn. Binnen de VBV werd daarom een ‘Werkgroep Tropisch Bos’ opgericht. Het begrip ‘tropisch bos’ omvat hier meer dan enkel de regenwouden. De aandacht gaat evenzeer naar alle andere bostypes in vochtige en droge tropen, in laaglanden en gebergten.

Om vertrekkende vanuit een synthetische probleemstelling, visie en doelstellingen van de werkgroep gebundeld te definiëren, wordt een charter tropisch bos ontwikkeld.

Dit charter vormt het kader en vertrekpunt van de activiteiten van de werkgroep. Het wil echter meer zijn dan dat. De werkgroep wenst immers een breder maatschappelijk draagvlak voor haar visie te creëren en een charter is daartoe een aangewezen instrument.

Het charter wil geen uitgebreide analyse of uitputtende opsomming van tropische boswaarden en -problemen zijn. Het is wel een oproep vanuit de Vlaamse bosbouwwereld voor een hernieuwde belangstelling voor het tropisch bos.

Dit document is voorts opgebouwd uit twee delen. Het eerste deel verantwoordt de bijzondere belangstelling voor de problematiek van het tropisch bos. Achtereenvolgens worden de belangrijkste boswaarden (1a) en de gevolgen (1b) en oorzaken (1c) van bosdegradatie en bosvernietiging aangehaald. Vertrekkend van deze vaststellingen beschrijft deel twee doelstellingen en visie van de werkgroep. Hier worden dan telkens acties aan gekoppeld die het charter operationaliseren.

1) Verantwoording

- 1a) De werkgroep stelt vast dat boscsystemen in de kwetsbare context van de tropen een nog crucialere ecologische en socio-economische rol vervullen dan in de gematigde streken :
- bossen als bodembeschermers,
  - bossen als zuiverende en waterhoudende buffers,
  - bossen als klimaatregelaars en CO₂-immobilisator,
  - bossen als schatkamer van culturele en bio-diversiteit,
  - bossen als voedsel- en medicijnenkast,
  - bossen als hout- en energiebron.
- 1b) De werkgroep uit haar bezorgdheid voor de nog steeds toenemende bosvernietiging en bosdegradatie. Het ontwrichten van deze ecosystemen heeft immers verstrekkende socio-economische en ecologische gevolgen op lokale, regionale en zelfs mondiale schaal :
- bodemdegradatie, verwoestijning,
  - verdroging, overstroming,
  - dikwijls irreversibele culturele en biologische verarming,
  - ontwrichting van lokale gemeenschappen,
  - brandhoutcrisis.
- 1c) De werkgroep identificeert als voornaamste oorzaken voor bosvernietiging en bosdegradatie, met een geografisch sterk gedifferentieerde impact :
- overbevolking en armoede leidend tot bosdegraderende zwerf- en subsistentie-landbouw ;
  - industriële veeteelt ;
  - industriële plantages en permanente commerciële landbouw ;
  - houtwinning door roofbouw met versnelde kolonisatie en stroperij tot gevolg, in belangrijke mate veroorzaakt door de internationale vraag naar tropisch hout ;
  - verstedelijking en aanleg van infrastructures ;
  - industriële en toeristische ontwikkelingen, mijnbouw en aardoliewinningen ;
  - bosbranden.

Bosdegradatie en bosvernietiging worden dikwijls in de hand gewerkt en bestendig door een slecht functionerend, asociaal of corrupt maatschappelijk systeem, gekoppeld aan het internationaal economisch stelsel, waarin Vlaanderen een relatief grote rol speelt. Niettemin stelt de werkgroep vast dat de reeds bepaalde interesse voor de tropische bosproblematiek in Vlaanderen en België wegdwijnt.

2) Visie, doelstellingen en actiekader

Met betrekking tot bovenstaande geschetste problematiek oordeelt de werkgroep dat België en Vlaanderen niet aan de zijlijn mogen blijven staan, maar een actieve houding moeten aannemen om een duurzaam tropisch bosbeheer te bevorderen. Het behoud van de bosrijkdom in al haar facetten, en de ontwikkeling van een duurzame kwaliteitsvolle samenleving, waarin de lokale bevolking centraal staat, zijn de uiteindelijke streefdoelen.

Hiertoe wenst de werkgroep volgende doelstellingen en acties te verwezenlijken of te ondersteunen:

- NAAR HET BELEID :

De werkgroep ijvert voor meer aandacht voor de tropisch bos problematiek binnen het internationale ontwikkelings- en bosbeleid op alle overheidsniveaus (gemeentelijk, provinciaal, Vlaams, Belgisch, Europees, ...). Een reële bekommernis voor het tropisch bos moet leiden tot :

- evaluatie en mogelijke bijsturing van alle overheidsbeslissingen met een mogelijke impact op het tropisch bos ;
- een verhoogd budget van de Vlaamse en Belgische overheden voor wetenschappelijk onderzoek, en voor lokaal gedragen ontwikkelingsprojecten die bosherstel en een duurzaam bosgebruik en -beheer bevorderen.

De werkgroep tropisch bos wenst hierbij een actieve rol te spelen via het uitwerken en ondersteunen van bosvriendelijke ontwikkelingsprojecten en via hulp aan de doorlichting van bestaande en voorgestelde ontwikkelingsprojecten.

- NAAR HOUT- EN BOSGEBRUIK :

De werkgroep steunt gebruik en promotie van FSC-gelabeld hout. In vergelijking met alternatieve grondstoffen, is hout meestal duurzamer. De vraag naar duurzaam geproduceerd hout stimuleert de plaatselijke overheden en gemeenschappen tot bosbehoud en tot een duurzaam bos- en landgebruik. De werkgroep vraagt de commerciële houtkap de resterende oerbossen te vrijwaren en zich op een duurzame wijze te richten tot reeds aangetaste sites. De werkgroep wil rationele verwerking en toepassing van tropisch hout uit duurzaam beheerde bossen (volgens FSC en Pro Silva principes) stimuleren door acties te ondersteunen die:

- de houtverwerkende industrie, houthandelaars, aannemers, architecten en consumenten beter bewust maken;
- de overheden er toe aanzetten een voorbeeldfunctie op te nemen en FSC-gelabeld hout te gebruiken en in hun bestekken op te nemen.

- NAAR EDUCATIE EN DRAAGVLAK:

De werkgroep oordeelt dat het immense tropisch bos-probleem beter gekend moet zijn door het brede publiek, en dat een groter maatschappelijk draagvlak moet ontstaan voor haar visie. Hiertoe wenst de werkgroep :

- educatieve projecten naar verschillende doelgroepen te stimuleren (themadagen, voordrachten, workshops,...) ;
- het overleg aan te gaan met andere verenigingen opdat zij deze visie en acties zouden steunen, en om aandacht te vragen voor de problematiek.

- NAAR INTERNATIONALE SAMENWERKING EN COMMUNICATIE :

De werkgroep wenst de problematiek op een interactieve, grensoverschrijdende wijze te benaderen in samenspraak met lokale partners en hun nationale, regionale of lokale overheden :

- door interculturele uitwisseling van kennis en ervaring, evenals de discussie te stimuleren tussen gemeenschappen of personen, over oorzaken, gevolgen en mogelijke oplossingen van ontbossing en bosdegradatie ;
- door actieve ondersteuning van lokaal gedragen projecten met een duidelijke voorbeeld- en trekkersfunctie, die eveneens als thematisch verankeringspunt van haar werking dienst doen.

Gent en Leuven, 15 maart 2000